



H. S. S. KUYPER
BRIEVEN
UIT DE
BERGEN

Op reis naar

ITALIË
TIROL
SCHWEIZ.

Lees vooral nu het boek van
Mej. KUIJPER,
getiteld:

Brieven uit de Bergen.

Ing. f 1.90, geb. f 2.40. Franco
toez. na ontv. v. postw. door
La Rivière & Voorhoeve, Zwolle.

Leest dit aandachtig en doet uw voordeel!

Indien U een prima Engelsch of Duitsch RIJWIEL wenscht te koopen, dan kan ik U een offerte maken beneden alle concurrentie. 1e kwaliteit dubbel klokkenlager Rijwielen, het beste wat gemaakt wordt: „Origineele Cito" voor slechts f 53.—; „Orange N T," prima, prima, f 50.—; „Orange A" f 47.—; „Orange B" f 43.—.

1e kwal. Engelsche Luxe Rijwielen van de New Hudson-fabriek, prachtige fiets, slechts f 68.—; een dito, prima kwal., f 58.—; een dito, f 48.—.

De Rijwielen worden door mij 2 jaar gegarandeerd op loopend werk, de Banden 14 maanden, alles zonder eenige bijbetaling.

Ik geef U de verzekering, dat door niemand zoo iets aangeboden wordt. Zending franco rembours door geheel Nederland.

H.H. Rijwielhandelaren extra korting.

H. KLOOSTERZIEL - Hattemerbroek.

Grootste particuliere omzet in Rijwielen
van geheel Nederland. (50)

Zuivelfabriek, WINSCHOTEN.

PRIMA ROOMBOTER onder Rijkscontrôle en kwaliteits-
attest, verpakt in blikken van 4 $\frac{1}{4}$ en 2 $\frac{1}{2}$ K.G.
à f 1.50 per K.G. franco huis. (12)

PLACE ROYALE, NIJMEGEN,

CHR. HOTEL RESTAURANT -:- Ridderstraat 6a.
Logies per nacht 80, 60 en 40 ct. — Dineeren 60 ct. en hooger.
Pension per week f 6.—, f 7.—, f 8.—.
Pension in Juli en Augustus f 8.—, f 10.— en f 12.— per week.
(12) L. VAN BERKUM.



zijn alléén verkrijgbaar bij de
SINGER-Maatschappij.
HOOFDKANTOOR VOOR NEDERLAND
AMSTERDAM, Kalverstraat 60-62.

Filialen in bijna alle plaatsen van
eenige betekenis. (20)

— Onderricht gratis niet slechts in
het machinenaaien, maar ook in 't bor-
duren en stoppen op de naaimachine.

HOMOEOPATHISCHE APOTHEEK ZWOLLE.

Uitsluitend Origineele verpakking
van Schwabe en Voorhoeve,
G. B. J. DE BARBANSON
APOTHEKER. (10)
BETHLEHEMSCH KERKPLEIN.

BOEKBINDERIJ.

F. L. VAN DER BOM,
AMSTERDAM - Rozengracht 48.



Illustratie uit „ALLES OF NIETS!" Mooi boek voor **Verpleegsters.**
Ing. f 1.25, geb. f 1.65.

Franco toez. na ontv. v. postw. door La Rivière & Voorhoeve — Zwolle.

KLEINGOEDT

Blijvende schaduw.

De schaduw volgt het lichaam; elke beweging van het laatste wordt onmiddellijk afgebeeld in de eerste. We zijn dat zoo gewoon, dat het ons vreemd klinkt te hooren van een blijvende schaduw. Dat verschijnsel heeft men het eerst opgemerkt in het petroleumgebied van Californië, doch men kan het overal waarnemen, waar men te beschikken heeft over een „plas" petroleum en een warme zon.

Zulke petroleumplassen behooren in Californië tot het bedrijf. Wanneer de ruwe petroleum uit de aarde is opgepompt, komt ze in vlakke kuilen in den grond, en vandaar wordt ze verder vervoerd naar de fabriek, waar ze gezuiverd wordt. Gaat nu iemand een poosje stil staan aan den rand van zulk een plas, zóó dat zijn schaduw op de olie valt, en beweegt hij zich dan plotseling, dan ziet hij, dat zijn schaduw op de olie onveranderd blijft liggen.

Het verschijnsel is gemakkelijk te verklaren. Onder de heete zon heeft er verdamping van de petroleum plaats. Die damp komt aan de oppervlakte in kleine, bijna onzichtbare blaasjes, welke een lichtere kleur hebben dan de petroleum. Valt nu ergens een schaduw, dan is het daar natuurlijk koeler; de dampvorming vermindert, en de kleur der oppervlakte zelf wordt donkerder. Verwijdert men zich, dan duurt het enkele oogenblikken, eer de zonnearmte de verdamping weer in gang heeft. Tot zoolang blijft een donkere plek op de olie liggen, die dus strikt genomen geen schaduw is, maar een schijn van een schaduw.

Niet toeteren.

Tot dusver gebeurde het in onze steden en dorpen, dat men voor het huis van een ernstig zieke stroo op de straat legde, om het geraas van de paardenhoeven en de wielbanden te temperen. In de groote wereldsteden vangt meer en meer de auto het paard, terwijl de wielbanden van rubber zijn gemaakt. Het stroo is daardoor niet meer noodig, en men ziet thans in Londen aan de beide ingangen van een straat soms borden met groote letters: „Niet toeteren! Ziekte!"

De Fransche Krijgsraad in een Russische Wevershut.

25 October 1812.

Wet was in den voormiddag, dat Keizer Napoleon een sombere wevershut van het armoedige dorp Gorodnia binnentrad, om daar dien beroemd geworden krijgsraad te houden, die over zijn lot en dat van Europa zou beslissen.

De Keizer kwam juist terug van zijn bezoek aan het slagveld van *Malo-Jaroslawetz*, waar den dag te voren zoo gruwelijk was gevochten. De Franschen hadden hier een doortocht gezocht naar de vruchtbare en welvarende provincies van Kaloega; de Russen hadden de poort echter gesloten, en een grimmige veldslag, die onbeslist bleef, was ontbrand. De stad, voornamelijk uit houten gebouwen bestaande, was in vlammen opgegaan; tien duizend soldaten hadden in den strijd den dood gevonden, terwijl vele gewonden door de vlammen waren geroosterd, of onder de onbarmhartige wielen der kanonnen waren verpletterd. Zelfs het slagveld van Borodino was niet verschrikkelijker geweest; het was een afschuwelijk bloedbad, en slechts het oog van Napoleon kon er met onbewogen blik op staren.

Bij zijn morgenrit had de Keizer voor den eersten keer kennis gemaakt met de Kozakken. Ze zochten hem, maar ze kenden hem niet; op een paardenlengte afstands suidden ze hem voorbij, om in de achterhoede een geduchte verwoesting te stichten, en zich dan, met buit beladen, pijlsnel in de slijkerige bedding van de Lougea-rivier te dompelen.

Zoo was het Fransche hoofdkwartier in de vervallen hut van een armen Russischen wever gevestigd.

Acht dagen geleden bevond de Keizer zich nog in het grijze paleis der Tsaren, waar de stoutste plannen zijn brein hadden doorkruist. Nu eens kalm, dan weer driftig, gejaagd en onrustig, bevond hij zich daar schijnbaar nog op het toppunt van macht en roem; de vijanden sidderden nog voor den Caesar der eeuw, en zijn ster fonkelde nog in haar ouden luister boven het Kremlin.

't Was druk op het Kremlin; de koeriers uit Parijs kwamen er geregeld af en aan, in slechts achttien dagen legden zij den buitengewonen afstand van Parijs naar Moskou af.

Zoo bleef de Keizer op de hoogte der staatszaken. Hij werkte hard. Vele uren van zijn nachten besteedde hij aan administratieve arbeid; somwijlen rees hij op van zijn stoel, om een blik door de vensters te werpen naar de rookwolken, die met vlagen uit de rookende puinhoopen van het ongelukkige Moskou opstegen.

Zou hij Moskou moeten verlaten? En zou de zegetocht met een terugtocht moeten eindigen?

De gedachte op zich zelve pijnigde hem reeds; zijn trotsche geest steigerde er tegen op, en zijn geniaal brein schiep het plan, om van den terugtocht een voorwaartsche beweging te maken.

Toen te St.-Petersburg zich het gerucht verbreidde, dat de Keizer zich gereedmaakte, met zijn leger naar de tweede hoofdstad des rijks op te rukken, ontstond er dezelfde paniek, die Moskou had beleefd. De rijke kooplieden zonden hun kostbaarheden naar Archangel en Abo; de voorbereidelingen tot de vlucht werden genomen, terwijl het Hof zijn juweelen en edelgesteenten en schatten aan boord liet brengen van de Russische vloot, die straks, als de Franschen naderden, in een Engelsche haven aan de hoede van Englands eer en goede trouw zou worden overgegeven.

Dat waren reeds de gevolgen, toen Napoleon nog maar het plan opperde van een tocht in de richting van St.-Petersburg — wat zou het zijn, als de leeuw van honderd veldslagen en gevechten op marsch ging!

Doch hij stootte tot zijn verbazing op ongedachte hinderpalen. Zijn eigen maarschalken verzetten zich tegen het plan. Zij noemden het een gewaagd en onverantwoordelijk avontuur. En de Keizer moest zijn lievelingsplan, waarvan hij zich zooveel had voorgesteld, opgeven.

Toen stond de vraag te beantwoorden: Wat dan?

En Daru, de secretaris van staat, antwoordde kort en bondig: „In Moskou overwinteren!”

Napoleon had reeds lang diezelfde gedachte overwogen; ze beantwoordde aan zijn eersucht, nu de weg naar St.-Petersburg was afgesneden, maar zijn koel verstand deinsde voor de gevaren terug, om op vele honderden mijlen afstands van Parijs de sneeuw en het ijs van den Russischen winter te trotseeren, en hij zeide: „Daru geeft een leeuwenraad.”

Noóit had een der door hem overwonnen staten vuriger naar den vrede gehaakt dan hij, de overwinnaar, in deze Octobermaand. Doch de vredesonderhandelingen kwamen geen duim vooruit; de Keizer wilde het niet inzien, dat de Russen hem op sleeptouw hielden, en eerst toen de wapenstilstand plotseling van de vijandelijke zijde werd opgeheven, en Murats ruitery een harde nederlaag leed, moest de blinddoek vallen, en schoot er voor Napoleon niets over, dan Moskou te verlaten.

Nu herkreeg Napoleon zijn oude energie. En een stad verlatend, waar hij vijf weken had vertoefd, riep hij: „Op, mijn leger, naar Kaloega! En wee den vermetele, die ons den weg zou willen versperren!”

Deze armee telde nog 120.000 wel verzorgde soldaten; op 600 vuurmonden werd een overvloed van voorraden gestapeld, terwijl de schier eindeloze bagage, die den buit vervoerde, aan een groote volksverhuizing uit den ouden tijd herinnerde. En toen dit leger de hoogten had beklimmen, die Moskou beheerschen, wierp het een laatste verwonderden blik op de stad, die de eindpaal was van een veroveringstocht, waarvan de wereldgeschiedenis de wedergade niet heeft gekend.

Naar Kaloega!

Daar zou het leger rust vinden en overvloed; daar zou het glimlachen om de ruwe stormen van den winter; en was de lente in het land, dan zou de keizer aan de stugge Kozakken den vrede voorschrijven. Die hoop bezieldde het leger; het noemde Napoleon den Onoverwinnelijke, en was overtuigd, dat hij zijn doel zou bereiken.

Zoo werd dan krijgsraad gehouden in die bouwvallige wevershut.

De meeningen waren zeer verdeeld. Koning Murat wilde voorwaarts, doch de meeste maarschalken en generaals, wier moed boven allen twijfel verheven was, schudden bedenkelijk het hoofd. Napoleon zelf voelde alles voor Murats raad, maar dezen keer ontrak hem de krachtige voortvarendheid, die zijn vroegere besluiten kenmerkte. Hij wendde zich tot graaf Lobau, een ruw maar scherpzinnig generaal, om te vragen wat deze er wel van dacht. Enforsch en scherp, zooals zijn manier was, antwoordde Lobau: „Sire! Ik raad u, om op staanden voet langs den kortsten weg een land te verlaten, waar wij reeds veel te lang hebben vertoefd.”

Daarbuiten werd een zware, dreunende stap vernomen: het was maarschalk Davout, een der bekwaamste veldheeren, wiens meening gemeenlijk zwaar woog in den raad des Keizers.

Welnu, deze man raadde een tweeden veldslag met alle beslistheid af; hij had de stellingen van den vijand gezien; ze waren onneembaar, en het dapperste leger zou er zich het hoofd tegen te pletter loopen.

Er kwam een pijnlijke stilte, toen Davout had gesproken. Napoleon stond daar met over elkander geslagen armen, als in diep gepeins. Doch de impulsieve natuur van Murat kon zich niet langer beheerschen; hij verklaarde met verheffing van stem, dat er voor het Fransche leger geen onneembare stellingen bestonden, waarop Davout op zijn gewonen barschen toon en driftige gebaren antwoordde. En de twist liep zóó hoog, dat de Keizer tusschenbeide moest komen.